

TIVOLI
VREDEN
BURG

NIEUWE PHILHARMONIE UTRECHT

Johannes Leertouwer viool en muzikale leiding

Georg Friedrich Händel 1685-1759
Messiah HWV 56 (1741)

Dit programma heeft twee pauzes.

SOLISTEN

Stefanie True sopraan
Daniel Elgersma altus
Stefan Kennedy tenor
Drew Santini bariton

KOOR

Sandra Sinivali sopraan
Rachel Thompson sopraan
May Kristin Svanholm Hegvold sopraan
Wies de Greef alt
Eske Tibben alt
Janneke Vis alt
Dierick Aartsen tenor
Edmond Chu tenor
Guido Groenland tenor
Juan Vizan bas
Hidde Kleikamp bas
Yuh-ichi Sakai Lelieveld bas

ORKEST

Johannes Leertouwer viool
Helmut Riebl viool
Franc Polman viool
Mayumi Nuria Sargent viool
Annabelle Ferdinand viool
Manja Okkerse viool
Nino Natroshvili viool
Karina Sosnowska viool
Sara de Vries altviool
Blanca Sanchez altviool
Diederik van Dijk cello
Jacopo Ristori cello
Richard Myron contrabas
Haru Kitamika orgel
Ofer Frenkel hobo
Esther van der Ploeg hobo
Mark Bennett trompet
Graham Nicholson trompet
Arjan Jongsma pauken

Een fijne traditie: kerst met de Messiah. De Nieuwe Philharmonie Utrecht brengt met dit meesterwerk van Händel wat licht in de donkere dagen voor kerst. Traditiegetrouw, met Johannes Leertouwer als muzikaal leider.

Johannes Leertouwer: 'In december voeren een koor, orkest en solisten op verschillende plaatsen in het land *Messiah* van Händel uit. Het is iets waar ik enorm naar uitkijk. *Messiah* is een van de meest geliefde muziekstukken uit de geschiedenis, en in de Engelstalige wereld net zo belangrijk als de *Matthäus-Passion* hier in Nederland. Het stuk voor koor, orkest en solisten gaat over het leven van Jezus. Alles zit erin; de muziek maakt hoop, troost, kracht en liefde voelbaar. Ik ben er zeker van dat u *Messiah* ten minste één keer in uw leven gehoord wilt hebben, en ik garandeer u dat als u dat eenmaal heeft gedaan, u het vaker wilt horen.

Vanaf 2014 heb ik met heel veel plezier *Messiah* gedirigeerd bij de NPU. Telkens als ik voor het ensemble van uitmuntende zangers en instrumentalisten stond, voelde ik me een bevoorrecht mens. Ik werkte vanuit de gedachte dat ik op elk moment de volledige dramatische werking van het verhaal tot mijzelf moest laten doordringen en dat ik wat ik daarin hoorde en wat dat met me deed op een lichamelijke manier moest delen met de musici.

Je zou kunnen zeggen dat dat een laat negentiende-eeuwse opvatting is van de taak van een dirigent. Ik leidde dus historisch geïnformeerde uitvoeringen van een barok werk (*Messiah* werd in 1741 geschreven) op een manier die bij de uitvoeringspraktijk paste die zo'n anderhalve eeuw later ontstond. Ik vind dat daar helemaal niets verkeerd aan is; het gaat mij er altijd alleen maar om dat de muziek zo sprekend mogelijk over het voetlicht komt, mijn rol is ondergeschikt aan dat doel.

Maar toch; in de afgelopen jaren leerde ik in onze *Matthäus*-productie wat er kan gebeuren met een ensemble als je ook in grote ensemblestukken leidinggeeft vanaf de viool en niet als dirigent op de bok. De energie in de uitvoering komt dan opeens van alle kanten en dat kan de vertelling en

het muziek maken zeer ten goede komen. Omdat in de *Messiah*, net als in de *Matthäus*, koordelen en soloaria's elkaar afwisselen, ontstaat bovendien de mogelijkheid om de communicatie tussen de uitvoerenden per deel optimaal in te richten zonder dat een bemiddelaar in de samenwerking tussen vocalisten en instrumentalisten hoeft te worden ingeschakeld. Bovendien heeft onderzoek aangetoond dat Händel, die zelf leiding gaf aan de eerste uitvoeringen van *Messiah* helemaal achteraan in het ensemble achter het orgel zat en dat de zangers hem niet konden zien. Dat bracht me ertoe om te onderzoeken wat er met *Messiah* gebeurt als ik speel en niet dirigeer.

**ALLES ZIT ERIN; DE MUZIEK
MAAKT HOOP, TROOST, KRACHT
EN LIEFDE VOELBAAR.**

Ik maakte een proefopstelling met lessenaars en stoelen op een leeg podium in de Stadsgehoorzaal in Leiden (het maken van zo'n proefopstelling was destijds ook de eerste stap met *Matthäus*) om vanuit de positie van elke zanger en speler te kunnen beoordelen wat de zichtlijnen zijn en in te schatten wat iedereen wel en niet zou kunnen horen. Dat gaf me de overtuiging dat het kon. Sinds 2019 heb ik daarom de uitvoeringen geleid vanaf de eerste viool. De reacties waren uiterst positief, we hadden een aanpak gevonden waar we verder mee konden.

Ook in 2023 gaan we het schitterende, dramatische verhaal van *Messiah* als collectief aan u vertellen. De zangers zingen u rechtstreeks toe en het orkest dat om hen heen opgesteld staat, ondersteunt hen.'

Johannes Leertouwer

STEFANIE TRUE

Sopraan Stefanie True werd geboren in Canada, maar kwam voor een master in oude muziek naar Den Haag. Sindsdien zingt ze op podia in heel Europa en Noord-Amerika. Ze voelt zich thuis op zowel het operatoneel als in concertzalen. Stefanie werkte al vele malen samen met de Nieuwe Philharmonie Utrecht. In 2019 zong ze in *Dangerous Liaisons*, een gloednieuwe barokopera met muziek van Antonio Vivaldi in een productie van de Nederlandse Bachvereniging en Opera2Day.

DANIEL ELGERSMA

Countertenor Daniel Elgersma begon op zesjarige leeftijd als jongenssopraan bij het Martini Jongenskoor Sneek, destijds o.l.v. Bouwe Dijkstra. Aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag behaalde Daniel zijn Bachelor- en Masterdiploma Oude Muziek Zang. Gedurende zijn Master specialiseerde hij zich in *Ornamentatie in zeventiende-eeuwse Engelse muziek*. Tegenwoordig zingt Daniel met gerenommeerde dirigenten en ensembles uit de Oude Muziek en werkte hij met dirigenten als Lars Ulrik Mortensen, Masaaki Suzuki, Joshua Rifkin, Jean Tubéry, Jos van Veldhoven en Daniel Reuss.

STEFAN KENNEDY

De Engelse tenor Stefan Kennedy studeerde in zijn thuisland aan het Clare College en de Royal Academy of Music en in Nederland aan de Dutch National Opera Academy. In 2021 zong Stefan als evangelist bij Johannes Leertouwer en de Nieuwe Philharmonie Utrecht in een nieuwe reconstructie van de *Matthäus-Passion* van J.S. Bach, welke te horen was op Radio 4. Kennedy maakt dit jaar zijn solodebuut in het Concertgebouw in Bachs Magnificat met Cappella Amsterdam o.l.v. Daniël Reuss.

DREW SANTINI

Drew Santini studeerde aan de Juilliard School en Manhattan. Hij werkte met vooraanstaande oude muziekensembles als Freiburg Baroque Orchestra, Gli Angeli Genève, The English Concert en Tafelmusik Baroque Orchestra. Drew Santini verschijnt in meer dan 25 werken van 'All of Bach', het project van de Nederlandse Bachvereniging om het volledige oeuvre van J.S. Bach vast te leggen. Santini was medeoprichter van Damask Vocal Quartet, dat de Franse Choc de Classica-prijs won voor het album *O schöne Nacht* uit 2018.

JOHANNES LEERTOUWER

Johannes Leertouwer werkte met dirigenten als Claudio Abbado, Leonard Bernstein, Riccardo Chailly, Bernard Haitink en Nikolaus Harnoncourt. Hij dirigeerde bij o.a. de Nederlandse Bachvereniging en de Osaka Symphoniker. Als violist was Johannes Leertouwer concertmeester bij o.a. Anima Eterna en bij de Nederlandse Bachvereniging. Hij heeft als solist gespeeld met deze orkesten en met o.a. de Osaka Symphoniker en het Nederlands Kamerorkest. Johannes Leertouwer is hoofdvakdocent viool aan het Sweelinck Conservatorium van Amsterdam.

MEER BAROK

Dinsdag 23 januari
DE VIER JAARGETIJDEN
ACCADEMIA BIZANTINA

Woensdag 20 maart
MATTHÄUS-PASSION
NEDERLANDSE BACHVERENIGING

Donderdag 28 maart
JOHANNES-PASSION
ORKEST VAN DE ACHTTIENDE EEUW
& CAPPELLA AMSTERDAM